

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Razvoj raznojezičnosti in vzpostavitev jezikom prijaznih učnih okolij

Bronka Straus, sekretarka na Sektorju za razvoj izobraževanja,
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,

57. SEMINAR ZA VZGOJITELJE, UČITELJE IN PROFESORJE ŠOL S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM NA
TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM TER DVOJEZIČNE ŠOLE V ŠPETRU NA VIDEMSKEM, 7.9.2022

Jeziki, ki jih govorijo vaši učenci/dijaki - jih poznate?

raznojezičnost

v večjezičnem okolju

Prednost ali ovira?

Jezikovni
repertoar otroka,
učenca, dijaka

- slovenščina/narečje
- italijanščina/narečje
- angleščina
- nemščina, španščina, francoščina ?
- hrvaščina, srbščina, bosanščina, albanščina, kitajščina, arabščina ...

- Učni jezik
- Tuji jezik (prvi/drugi)
- Domači/prvi/materni jezik
- Jezik okolja

Youtube: film [Immersion](#) (odlomek)

Jezikovni portreti

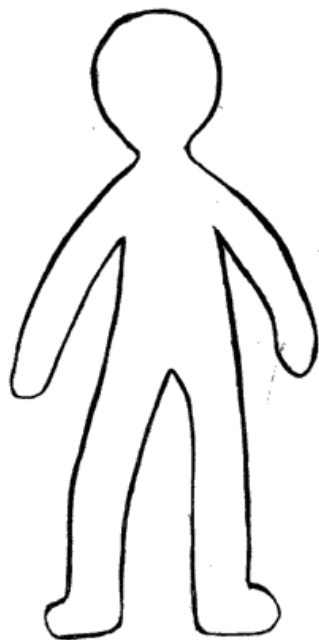
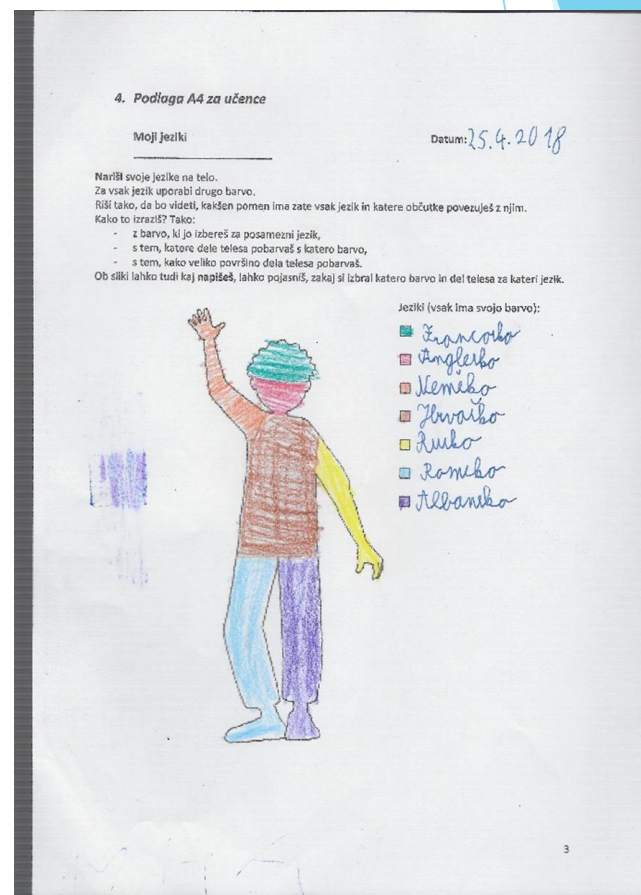
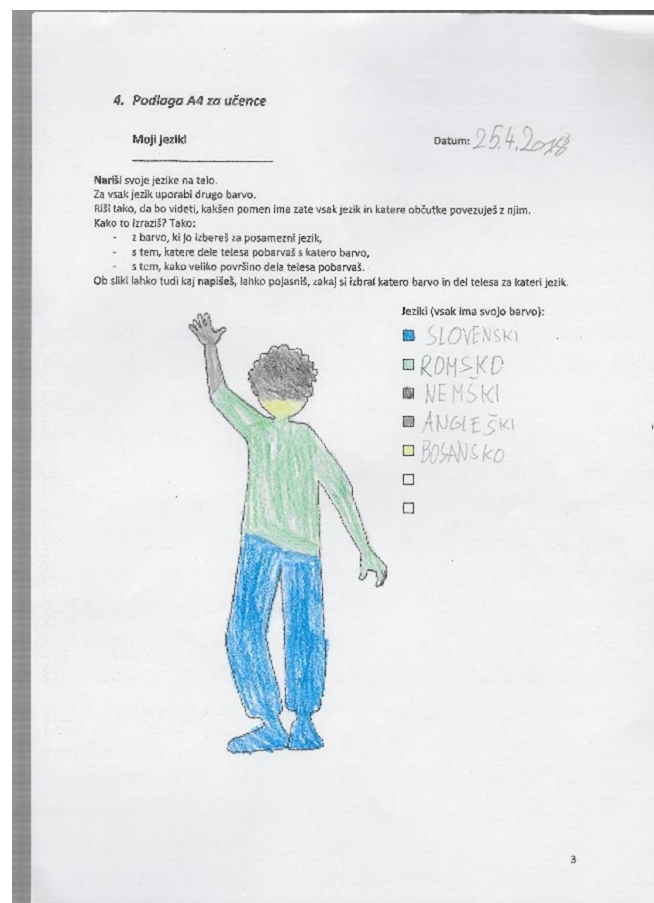

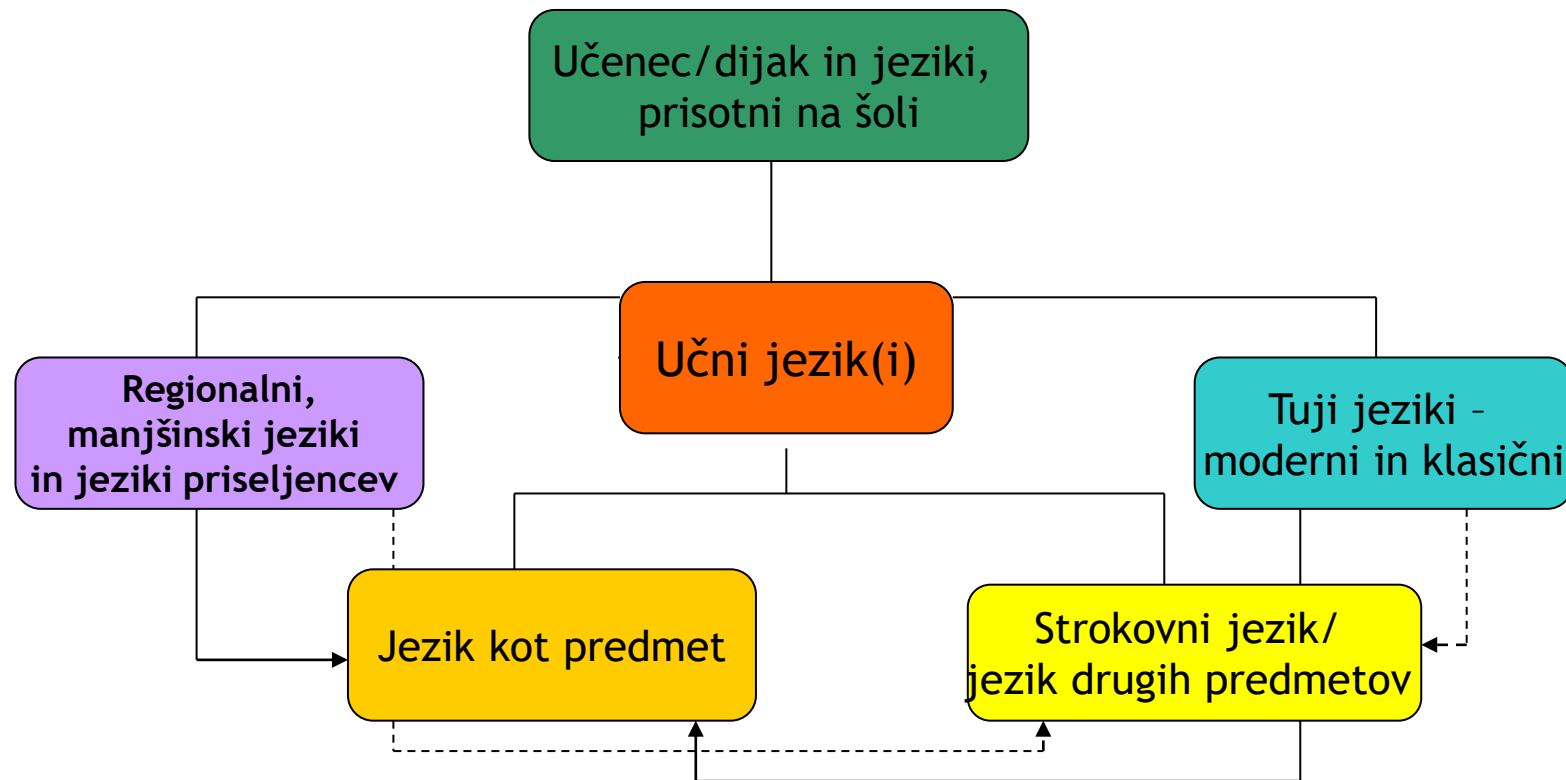
Figure 1: Language Portrait Silhouette
(drawn by the author of the article)

Vir 1: [Splet](#), 7.4.202

Vir 2: Jezikovni portreti petošolcev na narodnostno mešanih področjih, Katarina Tibaut & Alja Lipavic Oštir, 2021, Revija za elementarno izobraževanje, UM

Struktura jezikov, prisotnih v razredu/na šoli

Učni načrti in preverjanje znanja

Strateški dokumenti - evropski

Svet Evrope

- ▶ Priporočilo o pomenu večjezičnega in medkulturnega izobraževanja za demokratično kulturo (feb 2022)

Evropska komisija

- ▶ Priporočilo Sveta EU z dne 22. maja 2019 o celovitem pristopu k poučevanju in učenju jezikov

Priporočilo o pomenu večjezičnega in medkulturnega izobraževanja za demokratično kulturo (Svet Evrope, feb.2022)

- ▶ Zgodovinski dokument: vključene vse dimenzije jezikovnega poučevanja in učenja, vsi jeziki in vsi deležniki
- ▶ Kot odziv na dve zmotni, vendar prevladujoči prepričanji:
  - ▶ da je znanje enega tujega jezika - angleščine zadostno in
  - ▶ da je obvladovanje manjšinskih oz. prvih jezikov priseljencev škodljivo za integracijo in socialno kohezijo.
- ▶ Temelji na priporočilih:
  - ▶ za kakovostno izobraževanje za vse,
  - ▶ o pomenu znanja učnega jezika za pravičnost in kakovost izobraževanja,
  - ▶ o pomenu SEJO in promociji večjezičnosti,
  - ▶ o učinkoviti integraciji otrok priseljencev,
  - ▶ o pomenu znanja sosedskih jezikov v obmejnih področjih,
  - ▶ ter na delu Evropskega centra za moderne jezike.
- ▶ Med principi - še posebej pomembno:
  - ▶ spodbujanje učenčeve avtonomije in spoštovanje učenčevega glasu,
  - ▶ spodbujanje inkluzije ranljivih skupin učencev ob upoštevanju enakih standardov.

Priporočilo o pomenu večjezičnega in medkulturnega izobraževanja za demokratično kulturo - ukrepi za države članice (krajši izbor)

Pregledati in dopolniti obstoječe izobraževanje z vidika večjezičnega in medkulturnega izobraževanja v podporo jezikovni in kulturni raznolikosti.

Zagotoviti, da je jezikovna dimenzija poučevanja prisotna pri vseh predmetih in v vseh učnih načrtih ter didaktičnih priporočilih.

Zagotoviti, da izobraževalni programi omogočajo vsem učencem možnost za učenje še dveh jezikov poleg učnega ter da se pridobljene kompetence ustrezno certificirajo.

Raziskati možnosti, da se domači jeziki učencev, tudi znakovni jeziki, ki še niso formalno vključeni v izobraževalne programe, upoštevajo, vključijo in tudi certificirajo, itd.

Priporočila Sveta EU o celovitem pristopu k poučevanju in učenju jezikov

- ▶ Ključne kompetence (8):

2006	2018
Sporazumevanje v maternem jeziku	Pismenost
Sporazumevanje v tujem jeziku	Večjezičnost

- ▶ **Pismenost** (literacy competence): sposobnost prepoznati, razumeti, izraziti, ustvariti in razlagati koncepte, čustva, dejstva in mnenja v ustni in pisni obliki z uporabo vizualnega, zvočnega in digitalnega gradiva na vseh področjih in v vseh okoliščinah. Pomeni sposobnost uspešnega sporazumevanja in povezovanja z drugimi na ustrezen in ustvarjalen način.
- ▶ **Večjezičnost** (multilingual competence) - Ta kompetenca določa sposobnost ustrezne uporabe različnih jezikov za učinkovito sporazumevanje ... Vključuje tudi zgodovinsko razsežnost in medkulturne kompetence.

EU: Priporočila o celovitem pristopu k poučevanju in učenju jezikov, maj 2019

Vizija globalnega prostora

Večjezičnost

- Nacionalni, regijski, manjšinski jeziki
- Jeziki priseljencev in beguncev
- Tuji jeziki

Mobilnost, sodelovanje

Evropska razsežnost izobraževanja

- Evropska identiteta
- Razvoj državljanstva in demokratičnih kompetenc

Povezovanje življenjskih izkušenj z akademskim učenjem

Šolski prostor

- Uporaba digitalnih tehnologij
- Podpiranje inovacij
- Osredotočenost na učne izide

Priporočila državam članicam

Učni jezik

- Osnova za nadaljnje učne in izobraževalne dosežke v šoli
- Posebna pozornost učencem z migrantskim ali begunskim ozadjem ali iz prikrajšanih okolij

Jezikovna raznolikost

- Spoštovanje
- Dodana vrednost
- Vključevanje staršev, skrbnikov, lokalne skupnosti

Vrednotenje jezikovnih kompetenc

- Ki niso del kurikula in so pridobljene v neformalnem učenju (na primer: učeči se z migrantskim, begunskim ali dvojezičnim ozadjem)

Pomoč šolam

- Za oblikovanje pristopa do učenja jezikov
- Videti jezikovno raznolikost kot dodano vrednost

Pomoč učiteljem

- Vključitev priprave na jezikovno raznolikost v razredu v začetno izobraževanje in stalni strokovni razvoj učiteljev in vodstvenih delavcev šol.

Didaktika

- Spodbujanje raziskovanja, uporabo inovativnih vključujočih in večjezičnih pedagoških pristopov
- Uporaba digitalnih orodij, medjezikovnega razumevanja
- Prenova začetnega izobraževanja učiteljev

Razvojni projekti v podporo jezikovnemu izobraževanju

Razvoj raznojezičnosti in večjezičnosti

- ▶ [Jeziki štejejo](#)
- ▶ [Jezikovno občutljivo poučevanje v vseh razredih](#)

Razvoj slovenščine kot učnega jezika

- ▶ Bralna pismenost in razvoj slovenščine - [OBJEM](#): *Ozaveščanje, Branje, Jezik, Evalvacija, Modeli*
- ▶ Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo - [SKUM](#)
- ▶ [KAUČ](#) - za kakovost slovenskih učbenikov
- ▶ [Slovenščina na dlani](#) - interaktivno učno okolje (vaje in naloge od 6. razreda dalje)

Jeziki štejejo

Languages matter

- primeri dobrih praks/informacije
- tedenski pomenki o večjezičnosti ([youtube kanal](#))
- zaključna konferenca (možnost prijave)
- newsletter (novičnik) - možnost [prijave](#)

- [predstavitev](#) projekta (Konferenca ZRSŠ Jeziki v izobraževanju, julij 2022)
- komplet orodij za spodbujanje refleksije ([toolkit](#) for reflexion task)
- [priporočila](#) za delo z učenci priseljenci: kako ravnam kot učitelj/učiteljica?

Evropski center za moderne jezike (ECML) Sveta Evrope: za dvig kakovosti jezikovnega izobraževanja v Evropi s poudarkom na pravičnosti in demokratičnosti izobraževanja

- 26. september - [evropski dan jezikov](#)
- Velik nabor projektov ter prosto dostopnih publikacij, orodij, gradiv (na primer projekt [EOL](#) - jezikom prijazna učna okolja)
- Slovenija je članica od 1994, Italija ni članica. Zakaj ne bi postala?

Evropski center za moderne jezike

Namen: dvig kakovosti jezikovnega izobraževanja v Evropi s poudarkom na pravičnosti in demokratičnosti izobraževanja.

Deluje v okviru Sveta Evrope od leta 1994, sedež ima v Gradcu, v Avstriji.

Slovenija je bila ustanovna članica, danes 33 držav članic.

Delovanje ECML upravlja Upravni odbor, znotraj katerega deluje Biro (člani so izvoljeni izmed članov UO). Slovenska predstavnica v UO in v Biroju je Bronka Straus, MIZŠ.

Program dela se izvaja v okviru štiriletnih programov: razvoj in mediacija.

ECML: tematska področja in viri

www.ecml.at

language
in subjects

language
descriptors

THEMATIC
AREAS
OVERVIEW

Teacher and
learner
competences

Sign
languages

Plurilingual
and
intercultural
education

New media in
language
education

Migrant
education and
employment

Curricula and
evaluation

Early
language
learning

Content and
language
integrated
learning

Languages
of schooling

European Centre for Modern Languages of the Council of Europe

The ECML is a unique institution whose mission is to encourage excellence and innovation in language teaching and to help Europeans learn languages more efficiently. Our vision: A Europe committed to linguistic and cultural diversity... [Find out more about the ECML](#)

Za drsnice z ECML vsebinami se prijazno zahvaljujem Susanni Slivensky, vodji programa ECML.

Načrt podpore šolam pri razvoju učnega jezika

www.ecml.at/roadmapforschools

INTRODUCTION

**SELF-ASSESSMENT
TOOL**

PROMISING
PRACTICES

COORDINATOR'S
PACKAGE

KEY CONCEPTS

The self-assessment tool

The self-assessment tool is to be used by the school to identify and reflect on the way the language(s) of schooling is/are effectively taken into account with an identification of strengths as well as levers for making progress.

**In our school, we are interested in the languages the students know
and how they learned them.**

(G 14)

Very little or not at all To a certain extent To a satisfactory extent To a great extent not applicable/don't know

Načrt podpore šolam pri razvoju učnega jezika

www.ecml.at/roadmapforschools

INTRODUCTION

SELF-ASSESSMENT
TOOL

PROMISING
PRACTICES

COORDINATOR'S
PACKAGE

KEY CONCEPTS

80 promising practices found

Identifying keywords in every lesson to promote literacy of all

How can you identify keywords in every subject to help your students access the curriculum?

Primary stakeholder(s) targeted: student, teacher

Area: Role of language in learning

Dimension(s): Promoting language development

[View details](#)

Filter promising practices

Area ?

All

Primary stakeholder
targeted

- ✓ All
- student
- parent
- teacher
- headteacher
- non teaching staff

Level of
implementation

Age group targeted

All

Razvoj jezikovne ozaveščenosti pri nejezikovnih predmetih

www.ecml.at/languageinsubjects

- Kakšna jezikovna znanja so potrebna v okviru posameznega predmeta?
- Kako jih lahko učitelj prepozna?
- Katere dejavnosti podpirajo jezikovno dimenzijo poučevanja zgodovine, matematike in državljanske vzgoje?
- Kako lahko učitelj podpre učenca, ki ima jezikovne težave?

Developing language awareness in subject classes

language
in subjects

OVERVIEW

STEP 1:
PLANNINGSTEP 2:
TEACHINGSTEP 3:
LEARNING

GLOSSARY

REFERENCES

[1. Definitions](#)

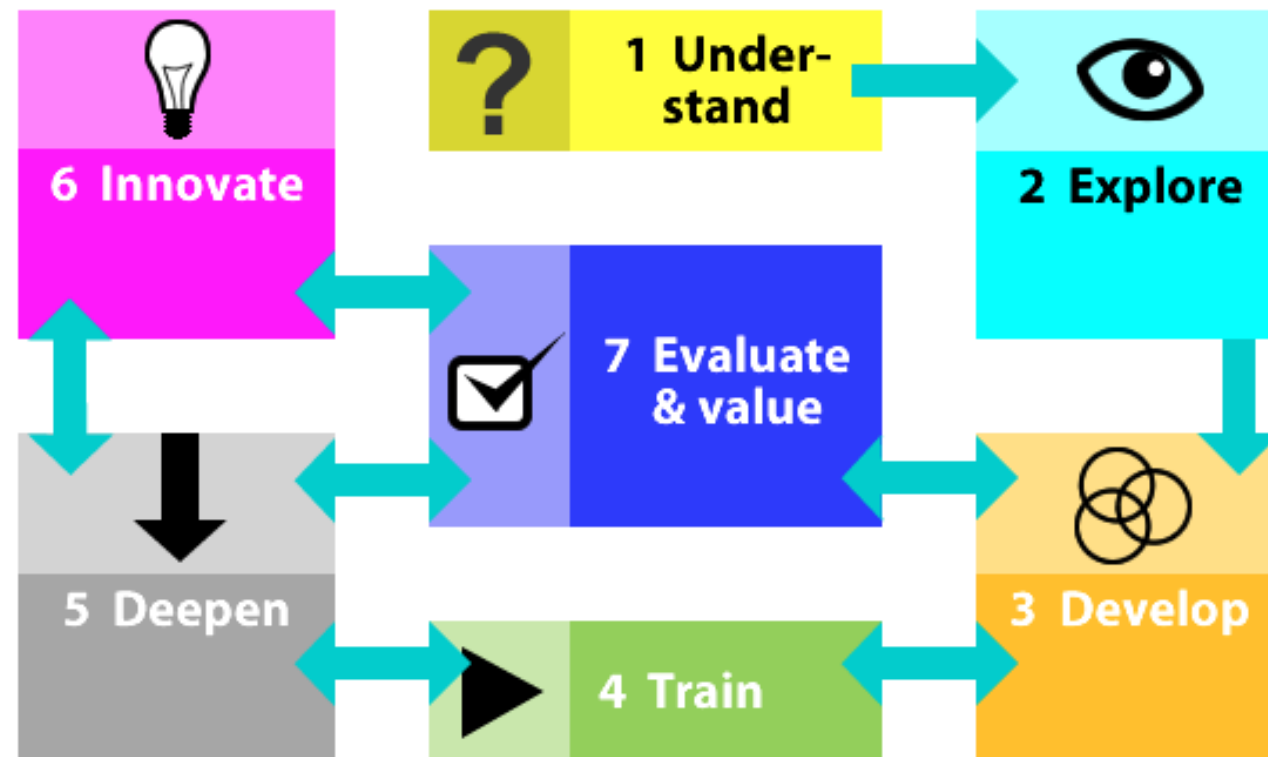
2. Scaffolding techniques

3. Putting it into practice

4. Teaching tips

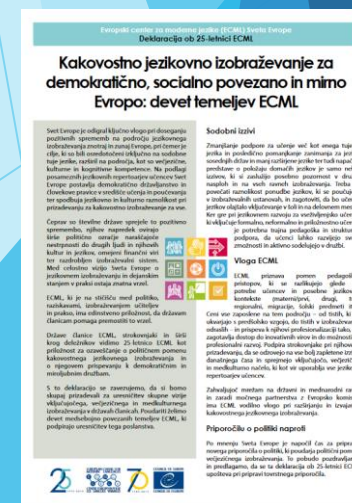
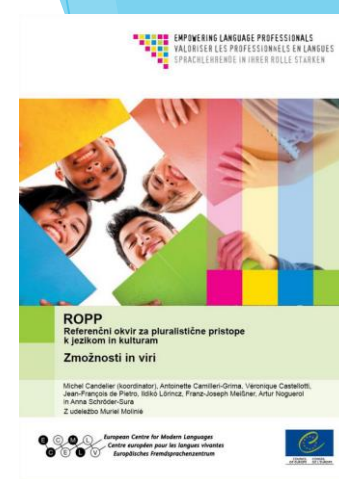
Orodja za pripravo vsešolskih jezikovnih projektov:

- za večjo povezanost vseh deležnikov
- za vključitev vseh nivojev izobraževanja (OŠ, SŠ, VŠ).

Prevodi ECML virov/informacij v slovenščino

- ▶ [ROPP](#) - Referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam
- ▶ [Jezik pri delu](#) - hitri vodič. Kako pomagamo odraslim priseljencem pri učenju slovenščine za potrebe dela
- ▶ [Deklaracija ob 25 - letnici ECML](#)
- ▶ [Razpis](#) in [Pregled programa](#) Navdihujoče inovacije v jezikovnem izobraževanju: spreminjajoče se okoliščine, razvijajoče se kompetence
- ▶ [Znakovni jeziki in skupni evropski referenčni okvir za jezike](#). Skupni referenčni opisnik istopenj znanja
- ▶ [Evropski dan jezikov](#)

Kot zaključek - glavni poudarki:

- ▶ Vsak učitelj je učitelj jezika - osebni angažma vsakega strokovnega delavca
- ▶ Učenje jezika (integracija) ni linearen proces
- ▶ Interakcija v resničnem svetu je ključna za učenje besed/jezika: socialna participacija je pogoj za uspešno učenje, kreirati priložnosti za stik (tudi naša odgovornost), opolnomočiti „significant others“, da so izkušnje z drugimi pozitivne
- ▶ Inkluzivno okolje ima pozitivne učinke na vse sodelujoče
- ▶ Vsešolski pristop

Kako naprej?

- ▶ Pregledati informacije
- ▶ Poiskati šole, ki že imajo izkušnje na področju, ki bi ga želeli razvijati in stopiti z njimi v stik
- ▶ Razmisliti, kaj konkretno bi potrebovali:
  - ▶ mreženje in podporo,
  - ▶ gradiva,
  - ▶ usposabljanja na določeno temo ipd.
- ▶ Ozreti se okrog sebe in poiskati zaveznitva: znotraj šole, s starši, v lokalnem okolju ...
- ▶ Posredovati ideje za razvoj, se angažirati na razpisih in upati si stopiti iz polja znanega ...

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Možnosti za nadgrajevanje lastnega znanja
in pedagoške prakse so na razpolago!

Poiščite jih! Uporabite jih! Povežite se!

Hvala za pozornost!

bronka.straus@gov.si

